

Inventering av antibiotikaanvändningen i hälso- och sjukvården

Rapportering av regeringsuppdrag
Anders Tegnell 2008-11-18

Bakgrund

- Användning av antibiotika orsakar resistens
- Ju mer vi använder desto högre risk
- Felanvändning betyder ofta en ökad användning
- Felanvändning i sig ökar också risken och ökar dessutom risken för andra skador för patienten

Rätt användning ökar livslängden på antibiotika

Uppdrag att inventera:

- Förekomst av riktlinjer för diagnostik och behandling
- Tillgång till kompetens
- Verksamheternas egenkontroll av kvalitetsarbete med antibiotikaanvändning

Genomförande:

- Enkät till 222 verksamhetschefer
- Verksamhetsbesök vid 18 kliniker med intervjuer och genomgång av totalt 263 journaler
- Dessutom underlag från:
 - Stramas upprepade studier av antibiotikaanvändning i slutenvården och primärvården
 - Strama Hallands studie av läkares attityder till antibiotikaförskrivning
 - Erfarenheter från tillsynsverksamheten

Avgränsningar:

- Inventering av kvalitet i antibiotikaanvändningen, Inte den kvantitativa förskrivningen
 - görs av SMI/Strama
- Inventering av aktuell situation, inte djupgående analys av möjliga åtgärder
 - ingår i nästa regeringsuppdrag

Resultat: Tillgänglighet kompetens

- 90% av sjukhusklinikerna har tillgång till infektionsmedicinsk kompetens
- 50% av primärvårdsenheterna har sådan tillgång
- Ungefär hälften av alla verksamheter får regelbunden information från det mikrobiologiska laboratoriet om aktuellt lokalt resistensläge
- Ungefär hälften av alla verksamheter bedriver regelbunden utbildning om infektionsdiagnostik och behandling

Resultat: Tillgänglighet riktlinjer

- Ungefär 80% av alla verksamheter har riktlinjer för handläggning av patienter med urinvägsinfektion
- Ungefär 75% av verksamheterna har riktlinjer för handläggning av patienter med lunginflammation
- Ungefär 50% av opererande verksamheter har riktlinjer för handläggning av patienter med postoperativ sårinfektion

Resultat: Innehåll riktlinjer

- Riktlinjer för antibiotikabehandling var vanligare än riktlinjer för diagnostik

Resultat: Egenkontroll

- Egenkontroll av antibiotikaanvändningen gjordes vid ungefär 30% av verksamheterna (akutmottagningar, medicin-, barnmedicin-, kirurg- och ortopedkliniker) högre i primärvård och infektion
- Endast 10% av alla verksamheter angav att vårdgivaren krävde redovisning av sådana egenkontroller i den årliga verksamhetsberättelsen

Resultat: Följsamhet

- Genomgång av 263 journaler
 - I ungefär hälften av de granskade journalerna kunde man konstatera att verksamhetens riktlinjer för diagnostik och behandling följts
 - Utifrån tillgänglig dokumentation i journalen var en bedömning inte möjlig i nästan en tredjedel av fallen

Sammanfattande bedömning

- Förbättrad egenkontroll av verksamhetens antibiotikaanvändning
- Förbättrad tillgång till infektionsmedicinsk och mikrobiologiska kompetens
- Förbättrad tillgång till riktlinjer för **diagnostik** och antibiotikabehandling

Framtida arbete

- Vårdpersonalen
 - ansvar att arbeta med och efter tillgängliga riktlinjer.
- Vårdgivaren
 - ansvar för utveckling och kvalitetssäkring i riktlinjearbetet.
- Socialstyrelsen
 - kommer att fortsatt stödja arbetet inom vården både på sjukhus och i den kommunala omsorgen med hjälp av tillgängliga verktyg.

Kvalitet i antibiotikaanvändning är en ledningsfråga!